

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1964/40

Karar No.:1964/64

Karar tarihi:16/10/1964

Resmi Gazete tarih/sayı:19.1.1965/11910

İptal dâvasını açan : Millet Partisi Meclis Grubu adına Grup Başkan vekili

İptal dâvasının konusu : 6802 sayılı Gider Vergisi Kanununun 4 üncü maddesine 6/7/1964 günlü ve 11746 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 482 sayılı ve 25/6/1964 günlü kanunun 2 nci maddesiyle eklenen M fıkrasının 1 sayılı bendinin ikinci paragrafının, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 40., 41. ve 61 inci maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ve Anayasa'nın 149 ve 150 inci maddelerine dayanılarak bu hükmün iptali istenilmiştir.

inceleme :

Anayasa Mahkemesinin, İçtüzüğü'nün 15 inci maddesi uyarınca 9/10/1964 ve 16/10/1964 günlerinde ilk inceleme için yaptığı toplantılarda şu durum tesbit edilmiştir :

Dâva 29/9/1964 gününde kaydı yapılan aynı günlü dilekçe ile ve Millet Partisi Meclis Grubu Başkan Vekilinin, vekil tâyin ettiği avukat tarafından açılmıştır. Vekâletname 25/9/1964 günlüdür ve İstanbul Sekizinci Noterliğinin 20068 sayısında kayıtlıdır. Aynı noterliğin dayanak olarak örneğini Vekâletnameye bağladığı Millet Partisi Meclis Grubunun 15/9/1964 günlü kararında inceleme konusu dâvanın açılmasına, dâvayı açmak ve vekil tâyin etmek işiyle grup başkan vekili İstanbul Milletvekili Ömer Zekâi Dorman'in görevlendirilmesine mevcudun oybirliğiyle karar verildiği yazılıdır. Kararın altında biri grup başkanı, ikisi başkan vekili ve ikisi de üye olarak nitelendirilmiş beş kişinin imzası vardır.

Öte yandan Millet Partisi Genel Sekreteri İsmail Hakkı Akdoğan imzasıyla verilip 13/10/1964 gününde kayda geçen 12/10/1964 günlü yazıya bağlı olarak bir meclis grubu kararı daha Anayasa Mahkemesine gelmiştir. Bu karar da 15/9/1964 günlüdür ve İstanbul Sekizinci Noterliğince vekâletnameye dayanak olarak örneği bağlanan kararlar aynı metindedir. Ancak bu kez verilen kararın altında eskilerine ek olarak daha dört imza yer almış ve böylece imza sayısı dokuza çıkmıştır. Şu duruma göre İstanbul Sekizinci Noterliğinin 25/9/1964 gününde görüp vekâletnameye dayanak olarak kabul eylediği 15/9/1964 günlü kararlar, parti genel sekreterinin 12/10/1964 günlü yazısına bağlı yine 15/9/1964 günlü karar arasında karara katılanların sayısı bakımından bir uymazlık belirlemektedir.

Üyelerden Rifat Göksu, İbrahim Senil, İhsan Keçecioğlu, Celâlettin Kuralmen ve Muhittin Gürün, iki belgenin birbirinden değişik olmasının nedenlerinin araştırılması gerektiğini ileri sürmüşlerse de yalnız biri noterlikte işlem görüp resmîlik ve inandırıcılık kazanan belgeler eşit hukukî değer ve nitelikte bulunmamış olduğundan böyle bir araştırma yapılmaksızın karara varmanın mümkün bulunduğu adları geçen üyelerin muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile karar verildikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Bir belgenin içindekilerle aynı belgenin belli bir günde noterce belirtilen muhtevası arasında çatışma olursa o belli gündeki durumun tâyininde işlemleriyle belgelere resmîlik ve inandırıcılık kazandıran noterlerin tesbit eyledikleri durumun yeğ tutulması gerekir.

Esas No.:1964/40
Karar No.:1964/64

Olayın İstanbul Sekizinci Noterliğinin 25/9/1964 gününde belirttiği durumdan Millet Partisi Meclis Grubunca inceleme konusu dâvanın açılmasına ilişkin 15/9/1964 günlü kararın, yalnız beş kişi tarafından verildiği açıkça anlaşılmaktadır. Dâva dilekçesine bu belgenin bağlanmış olması, dâvanın açılması gününde de durumun değişmemiş bulunduğunu gösterir. Birinci belgeyi değerden düşürecek nitelikte olmayan ikinci belgenin ise dâvanın açılma günündeki durumu yansıttığını kabule, be nedenle imkân yoktur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 149 uncu maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilcisi bulunan siyasi partilerin meclis grupları Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal dâvası açabilirler. Ancak yine Anayasa'nın 85 inci maddesinde siyasi parti gruplarının en az on üyeden meydana gelebileceği belirtilmiştir. En az sayının üstünde üyesi bulunmayan bir siyasi parti grubunun dahi, başkaca bir kural konulmamış oldukça, hiç değilse bu sayının yaridan bir artığı ile yani altı kişi ile toplanması gerekir. Millet Partisinin mecliste onüç üyesi bulunduğu, Parti tüzüğü'nün grup çalışmalarının düzenlenmesini yönetmeliğe bıraktığı, grubun toplantı yeter sayısının yaridan bir artık olduğu anlaşılmaktadır. Şu duruma göre de Millet Partisinde bir toplantının grup toplantısı ve o toplantıda verilen kararın grup kararı sayılabilmesi için toplantıda enaz yedi üyenin bulunması gerekir. Oysa inceleme konusu 29/9/1964 günlü dâvanın açılmasına ve dâvayı açacak kimsenin belirtilmesine dair kararla sonuçlanan toplantı yalnız beş kişinin katılmasıyla yapılmış ve böylece Millet Partisinin Meclis Grubu toplantısı olmak niteliğinden yoksun bulunmuştur. Böyle bir toplantıda verilen kararın grup kararı sayılmasına hukuk bakımından imkân yoktur. Eğer, ikinci belgeden çıkarılabilecek anlama göre, dâvanın açılışından sonra bu karara daha dört kişi katılmış olsa bile böyle bir katılım esas toplantının yukarıda işaret edilen yetersiz niteliğini değiştiremez. Demek ki inceleme konusu dâvanın açılışı davacı Millet Partisi Meclis Grubunun bir toplantısında bu grubca verilmiş yetkiye dayanmamaktadır. Davanın bu bakımdan reddi gerekir.

Üyelerden Celâlettin Kuralmen, Fazıl Uluocak ve Muhittin Gürün bu görüşe katılmamışlar; İkinci belgedeki kararın asıl karar sayılması ve ona göre de işin esasının incelenmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Sonuç :

Yukarıda belirtilen nedenlerle dâvanın dâva açanın yetkisizliğinden ötürü reddine Üyelerden Celâlettin Kuralmen, Fazıl Uluocak ve Muhittin Gürün'ün muhalefetleriyle oyçokluğu ile 16/10/1964 gününde karar verildi.

Başkan
Lütfi Akadlı

Üye
Cemalettin Köseoğlu

Üye
Asım Erkmen

Üye
Rifat Göksu

Üye
İ. Hakkı Ülkmen

Üye
İbrahim Senil

Esas No.:1964/40
Karar No.:1964/64

Üye
İhsan Keçecioğlu

Üye
A. Şeref Hocaoğlu

Üye
Salim Başol

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Ahmet Akar

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lûtfi Ömerbaş

Üye
Ekrem Tüzemen

MUHALEFET ŞERHİ

Mahkememizin bu kararına, Millet Partisi Meclis Grupunun 15/9/ 1964 tarihindeki toplantısına 5 üyenin katılmış bulunduğu düşüncesi esas olarak alınmakta ve buna da, Anayasa Mahkemesine bu dâvayı açmak üzere bir avukatın vekil tâyin edilmesi hakkında İstanbul Sekizinci Noterliğince 25/9/1964 tarihinde tanzim edilmiş olan vekâletnamenin dayanağı belge olmak üzere onanmış bulunan, sözü geçen toplantıya ait 15/9/1964 tarihli kararın örneğinde beş Milletvekilinin imzasının mevcut bulunması mesnet gösterilmektedir.

Halbuki, dâvanın açılmasından sonra, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü gereğince yapılan inceleme sırasında parti ilgilileri ile Anayasa Mahkemesi Raportörü arasındaki şifahi temas sonucunda bu konuda bazı tereddüdlere belirdiğinin anlaşılması üzerine olacak ki Millet Partisi Genel Sekreterliğinin, 13/10/1964 tarihinde mahkememiz kaydına geçmiş bulunan 12/10/1964 tarihli yazısı ile (Millet Partisi Meclis Grubu adına Yüksek mahkememizde açılan dâvada Millet Partisi Meclis Grubu kararı istenmiştir. Adı geçen karar ilişikte takdim kılınmıştır...) denilerek karar aslı gönderilmiş bulunmaktadır. Bu kararın tarihi 15/9/1964 olup başlık kısmında (Sayı : 361) (Karar numarası : 1964/19) yazıları bulunmaktadır. Bu kararda, yukarıda sözü edilen ve dâva dilekçesine bağlı olarak gönderilmiş bulunan karar örneğindeki isim ve imzalara ilâveten 6 üyenin daha imzası görülmekte, diğer iki üyenin de sadece isimleri yazılı olup imzaları bulunmamaktadır.

Şu duruma göre karar örneği olarak evvelce ibraz edilen belge ile kararın aslı olmak üzere bu, kere ibraz edilen belge arasındaki farklar şöyledir :

1- Karar örneğinde sayı ve karar numaraları bulunmadığı halde karar aslında vardır.

2- Karar örneğinde, grup üyelerinden dördünün isim ve imzaları, Grup Başkanının da yalnız ismi yazılı olduğu halde karar aslında grup başkanı da dâhil olmak üzere 8 üyenin isim ve imzası, bir üyenin yalnız imzası mevcut olup iki üyeninde sadece isimleri yazılı bulunmaktadır. Buna göre sözü edilen grup toplantısının, karar örneğine nazaran 5 üye ile ve bu kere gönderilen karar aslına göre de 11 üye ile yapıldığı manâsı çıkmaktadır.

Esas No.:1964/40
Karar No.:1964/64

Bu durum karşısında bahse konu grup toplantısına hakikatte kaç üyenin katıldığının araştırılarak aynı toplantıya ait iki belge arasındaki farklı durumun ve sözü edilen toplantının muteber bir grup toplantısı olup olmadığının aydınlatılması gerekmektedir.

Zira; grup kararı örneğinde yazılı 5 üyeyi esas tutan çoğunluk düşüncesinde ileri sürüldüğü üzere, söz konusu toplantının 5 üye ile yapıp toplantıda bulunmayan üyelere aynı görüşte olanların sonradan karara katılmış olmaları ihtimali bulunduğu gibi bu defa gönderilen grup kararının aslında görüldüğü üzere toplantıya 11 üyenin katılmış olması, fakat karar yazıldıktan sonra imzalar tamamlanıp numarası verilmeden eksik imzalı bir nüshasının grup başkan vekili tarafından alınarak bu dâvayı açmak ve takip etmek üzere görevlendirilecek avukata verilecek vekâletnamenin dayanağı olmak üzere noterliğe verilmiş bulunması ve kararın eksik imzalarının asıl nüsha üzerinde sonradan tamamlanmış ve hatta iki üyenin imzasının halen dahi tamamlanmamış olması ihtimali de mevcuttur. Nitekim karar örneğinde toplantıya başkanlık eden grup başkanı Osman Bölükbaşı'nın ismi yazılı olduğu halde imzasının bulunmaması ve karar numarasının da yazılı olmaması, usulü dairesinde kararın tanzim ve ikmal beklenilmeksizin eksik nüsha üzerinden örneğinin çıkartılmasına tevessül edilmiş olduğu düşüncesi hatıra gelmektedir. Olayın bu yolda cereyan etmiş olması ihtimali ise; grup kararı örneğinin noterlikçe tasdik edilmiş olması halinde, karar aslı olarak bu kere ibraz edilen belgeyi değerden düşürmüş olacağı yolundaki çoğunluk düşüncesine katılmayı imkânsız kılmaktadır.

Binaenaleyh gerçek durumun ortaya çıkabilmesi için grup toplantısının hangi üyelerin iştirakiyle yapılmış olduğunun araştırılması ve alınacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekmektedir.

Mahkememiz böyle bir araştırmaya mahal görmeden dosyada mevcut belgelere göre karar vermeyi kabul etmiş ve bu suretle gerçek durumun tam olarak aydınlanmasını imkânsız kılmış olduğuna göre de parti tarafından grup kararının aslı olarak bu kere ibraz edilen ve hilafı da isbat edilememiş olan belgenin muteber sayılması ve bu belgede ise dâvacı partinin grup toplantısı için gerekli yeter sayının mevcut olduğu görüldüğünden dâvanın kabulü lâzımgelmektedir.

Bu yüzden karara muhalifiz.

Üye
Celalettin Kuralmen

Üye
Fazıl Uluocak

Üye
Muhittin Gürün